

teže. In meso v mestni mesnici stane 4 K do 4 K 80! Poleg tega pa se mesar spravi drago v denar tudi vso drobovino, kožo, kosti itd. Računimo! Mesar je dal za dobropitanega vola 2 K 10 v za 1 kg. Vol je živ tehtal 700 kg. Tako je dal mesar za vola 1470 K. Ako odračunamo 30% odpadka pri teži, je ostalo mesarju še vedno mesa približno 490 kg. To meso je mesar prodajal recimo samo po 4 K 40 v. Tako je dobil zanj nič manj nego 2156 K. Če pa upoštevamo, da je mesar prodal tudi kožo, drobovino, kosti, rogove itd. za drag denar, lahko smelo računamo, da je dobil za vola vsaj 2200 K. Ako odštejemo 80 K za stroške, davek, delavce itd., je ostalo mesarju še vkljub temu vsaj 650 K čistega dobička. So pa slučaj, ko je dobiček, oziroma razlika med nakupno in prodajno ceno še večja. Pri svinjah in svinjskem mesu sicer razlika cen ni tako visoka, a računati moramo, da se nasproti temu svinjska mast prodaja za 100% dražje, kot je nakupna cena za svinje.

Za pitane svinje se plačuje danes za mrtvo težo 3 K 40 do 4 K 40. Odpade torej tukaj nič več, ker se računa mrtva teža. In kljub temu se nekatere vrste mesa, n. pr. riba, prodaja v mestnih mesnicah po 5 do 6 K in mast po 8 K 1 kg. Razlika med ceno, za katero je kmet prodal svoje živinice in cenami mesa je očividno previsoka. Pred vojsko ta razlika ni bila tako pretirana. Zanimivo je, kako taka razlika leto za letom raste. Leta 1913 je znašala razlika med svinjskimi cenami in cenami masti, kakor je izračunal kmetički list „D. Agrabblatt“, 70 v pri 1 kg, leta 1914 že 1 K 90 v, in sedaj pa znaša v Avstriji razlika med nakupno ceno svinj in prodajno ceno masti splošno 3 K 80 v do 4 K 10 v.

Vse tiste, ki sumijo, da je živinorejec kriv dražnje masti, pozivamo, naj si vtaknejo te številke za klobuk in naj jih malo natančneje pregledajo in priznati nam bodo morali, da ni kmet ali živinorejec tisti, ki dela visoke cene živinicom, ampak nekdo drugi. Dan za dnevom slišimo, da se obsojajo živinorejci radi draženja. Ali pa ni mogoče, da bi se tudi tistim, ki po nepotrebnem pri mesu in masti tirajo cene, kvišku, stopilo močnejše na prste?

Enako je glede žita in moka. Pšenice mora na primer kmet sedaj prodati vojno-žitno-prometnemu zavodu po 34 K 100 kilogr. In fina pšenična moka stane celo 1 K 20 v. Za koruzo dobi kmet po 15. feb. 26 K, a koruzno moko moraš plačati zdaj domačo po 54 v, rumunsko pa po 74 v. Za fižol se je dobilo samo 40 v za 1 kg, a prodaja se po 1 K 10 vin. 1 kg. Torej razlika v cenah, da ji skoro ni primere!

Zanimivo je tudi to-le: Zaključno sredo, dne 9. t. m., se je v komisiji za živila na magistratu razglasilo, da kavine zaloge vidno pojemajo. Že drugi dan zjutraj so mnogi mariborski specerijski trgovci prodajali 1 kg kave za 1 K in še več dražje kot prejšnji dan. Ali to ni draženje?

Žitni monopol.

Prej ali slej mora ugasniti vojni ogenj, ki danes še pustoši središče omike, blaženo našo Evropo. Za to se misli državnikov obračajo že zdaj v bodočnost. Zdaj že delamo račune in povprašujemo, kako se bodo plačali stroški, ki jih je nam in vsem prizadetim napravila vojska, kako se popravi škoda, ki je nastala na blagu, in kar je več, na človeškem življenju. Bojni račun stavi silne zahteve. Na to misliti ni, da bi mogli plačati vse naenkrat. Ako bomo plačevali obresti dolgova, ki se bodo morali napraviti, ali so se že napravili, bomo zadovoljni. Dolg je tu, kako plačati, odkod dobiti sredstva? Izračunalo se je, da bi v pokritje dosedanjih stroškov bilo treba približno 1.2 milijard novih davkov. Približno se je že tudi kazalo na viro: Nekdo je izračunal, da bi se moglo dobiti od spirita 100 milijonov kron, od vžigalnic 15 mil., od zavarovalnih zavodov 27 mil., od petroleja 49 mil., od piva 25 mil., od elektricitete 100 mil., od dušika (umetnega gnojila) 50 mil., od premoga 263 mil., od livarn za železo 140 mil., od kosa 44 mil. K itd.

Vse to nas manj zanima. Bolj pa mora našo pozornost obračati na se predlog, naj se tudi poljski pridelki obdačijo, kakor spirit, premog, pivo, železo, elektrika itd. In v to svrhu se dela račun tako: Avstrija pridelala pšenice 15 milijonov meterskih stotov, rži 27 mil., ječmena 14 mil., ovsa 20 mil., furšnice 4 mil., ajde 1 mil., stročnine 2 mil.

Obdačimo vsak meterski stot s 5 K davka, pa nam to da 440 mil. K. Tak predlog beremo v listu „Wiener Sonn- und Montagszeitung.“ S to stvarjo se bavi tudi poluradni avstrijski „Fremdenblatt“ dne 6. febr., ali tudi tako, da z njegovimi izvajanji ne moremo biti zadovoljni.

Najprej moramo pojasniti, česar se menda pisatelj dotičnih člankov niso zavedali: da se žitni pridelek ne da primerjati s pridelkom kake industrije. Tovarna ves svoj spirit proda, kmet pa mora veliki del svojega žita zopet sejati in hraniti, da preživi čez leto svoje ljudi! Ali tega gospodje ne vedo? Čudimo se. Ne bi rekli proti temu toliko, če bi se podražilo blago, ki se zavzije, ako že res ni nikjer podraženo najti sredstev. Toda ali se hoče podražiti tudi tisto, kar mora kmet dati živini, dati poslom? Tak nov davek bi naložil kmetijstvu, ki že zdaj pušča zemljo v celini, novo breme v znesku kakih 300 mil. K, ker računamo, da more kmet skupnega pridelka le

eno tretjino prodati. In o tretjino bo seveda kmet odvalil na konzumenta (kupca, uživalca). Nam se zdi to tako nevaren poizkus, da se o njem niti razpravljati ne da, zdi se nam naravnost nesmiseln. Če se tako postopa, bi se moralo industriji tudi obdačiti ne le pridelek, ki ga proda, marveč vsak tekoči stroj še posebej. V tem smislu je kmetu posej kakor stroj, ki zanj dela.

Zagovorniki davka na žito zahtevajo potem še žitni monopol (t. j., da se žito sme le državi prodajati). V neki meri bi morala biti država lastnica kruha. Kot najpotrebnejše bi moral biti žitni pridelek odtegnjen trgovini in njenim poljubnim cenam, ki so prečestokrat posledica neopravičene in morebiti nepoštenne spekulacije. In vendar! Ko premišlujemo o takih načrtih, jih ne morem umeti. Če ena stvar najprej drugemu v last, se mu mora nekako resnično izročiti. Pri tobaku je to lahko mogoče. Kmet, ki ga pridelava, ga ne rabi, odda ga državi in ta ga razdeli ter po prodajalnah prodaja. Enako pri soli. Tudi spirit bi se dal tako prodajati in sladkor ter vse, — kar se izdeluje v tovarnah. Ali moka in kruh? V mestih da, tam je mogoče napraviti c. kr. prodajalno za moko in c. kr. pekarno. Ali tudi na deželi so mali ljudje: obrtniki, oženjeni delavci in čestokrat posestniki sami, ki morajo tega ali drugega žita enkrat za seme, drugičkrat za kruh ali krmo dokupovati. Ker bi bilo medsebojno prodajanje cenejše, kdo bi zabranil, da se ne bi moka in žito tihotapila od hiše do hiše, od vasi do vasi? In kdo plača nove uradnike, ki bi bili potrebni, da se ta monopol uredi in kolikor toliko pravilno uraduje?

Načelno bi morebiti kmet lahko privolil v leta načrt. Kmet pri žitu pred vojsko ni nič zaslužil, in med vojno primeroma drugim potrebam domače žito ni drago. Da je moka tako draga, se naj išče vzrok drugod, ne pri naših kmetih. Ali omenjeni časnik „Fremdenblatt“ že sam opozarja na neko nevarnost: Nevarnost je, da bi se v takem zavodu strankarsko ne gospodarilo. Avstrijska žetev je vredna 250 do 400 milijonov in pri takih svotah je mogoče, dati „milodarov.“ Da, tega se tudi mi bojimo in sploh vsega, kar vzame v roke naše uradništvo. Ne strinjamo se pa z uradnim listom, če ta piše proti obrambni carini na poljske pridelke in trdi, da se ta v Avstriji ni obnesla, da poljedelstvo zaradi tega pri nas tako počasno napreduje, ker mu je carina vzdrževala visoke cene; ko bi bile cene nižje, misli dotični pisatelj, bi bili kmetje prisiljeni, več pridelati, da morejo sploh obstati.

Kmet se tem ljudem zdi kakor mačka, ki spi, če ni lačna in šele, ko se zgasi glad, gre za mišini. Taka pa stvar ni. Ko ti ne imeli carine, ko bi bil kruh 30 let sem cenejši in žito pri stotu 2 do 4 K cenejše, bi ostalo danes še veliko več polja neobdelane in ne vemo, ali bi ne umirali sedaj v vojski gladi. Avstrija je res zaostala v poljedelstvu. Par števk naj to dokaže:

Na hektar se pridelala v Belgiji pšenice 26 met, ječmena 27 met, krompirja 211 met, v Nemčiji pšenice 24 met, ječmena 22 met, krompirja 150 met; v Avstriji pšenice 15 met, ječmena 16 met, krompirja 100 met; v Rusiji pšenice 9 met, ječmena 10 met, krompirja 74 met.

In zakaj smo zaostali? Zato ker čestokrat vse naše socialne naprave služijo le strankarstvu, ker nimamo velikopotezne vlade, ki bi odločno in, koder treba, brezobzirno nastopala. In vendar moramo, vse storiti, da dvignemo ta zaklad, ki čaka dela — brez dela pač ni jela. Naše poljedelstvo lahko pridelava iz naše zemlje danes že pri danih sredstvih celo milijardo vrednosti več, nego je pridelovalo dosedaj, ali predpogoj k temu je, da naraščajoči rod učimo delati, ne pa lenariti, da mladino navajamo k delu, ne pa k neplodovitemu pohajkovanju. Napolnili smo mladino z neko nesrečno domišljavostjo, da misli — škoda je, če bi delala, in da je za vse nekaj boljše-ga na svetu, samo za delo ne. Tukaj je treba prijeti, da pridemo zopet na trdno pot.

V. Podgorc, Celovec,

Vzdrževalne podpore družinam vpoklicanih.

Vlada je sedaj izdala nova in obširna določila takozvanim vzdrževalnim komisijam pri podeljevanju vzdrževalnih podpor. Po novih določilih imajo pravico do podpore tudi očim in mačeha, pastorki, nezakonski otroci, katere je imela mati že tedaj, ko je stopila v zakon, posinovljenci in pohčarjenke, posinovniki, starši nezakonske matere vpoklicanega, otroci, ki so bili rojeni po odhodu očeta v vojno službo ter končno v vojni poročene žene. Vzdrževalnim komisijam je naročeno, da se morajo pri določevanju podpore ozirati na povprečni dnevni zaslužek v vojakove poklicanega. Tudi se podpore ne smejo zmanjšati ali celo odkloniti osebam, ki pri obdelovanju polja ali za časa setve in žetve mimogrede nekaj zaslužijo, ker so taki zaslužki prehodni in niso stalni. Isto velja o ženi v vojakove poklicanega, če ima kak manjši postranski zaslužek, ki pa ne sme presegati vzdrževalnine, če pa imajo tudi otroci pravico do podpore, sme v takem slučaju znašati postranski zaslužek žene poldrugokratno, če so vsaj trije otroci, stari manj kakor osem let, pa sme znašati postranski

zaslužek žene dvakrat toliko, kolikor znaša vzdrževalna podpora. Nadalje se določa, da morajo dobivati žena in otroci podporo v polni višini, torej vzdrževalnino in najemnino. Končno so dobile vzdrževalne komisije nalogo, da morajo pritožbe strank in svoje sodepe še enkrat hitro pregledati, preiskati in same popraviti, če bi se jim bila vrnila kaka tozavezna pomota.

Nova določila, ki so jih dobile okrajne vzdrževalne komisije, določajo, da mora n. pr. tudi očim ali mačeha vpoklicanega, ako ju je vpoklicani s svojim zaslužkom vzdrževal, dobiti vzdrževalno podporo. Vzamimo slučaj: Črnovojniak Florjan Nadan je 16. oktobra 1915 bil vpoklican k vojakom. Podpora je dobivala po njem samo njegova mati, očim pa ne. Kaj je storiti? Očim naj gre k obči uradu in naj tam napravi novo prošnjo in dobiti mora na dan vsaj 77 v podpore. Isto velja tudi tedaj, ako pastorki, nezakonski otroci, posinovljenci in pohčarjenke, stariši nezakonske matere vpoklicanega, otroci, ki so bili rojeni po odhodu očeta v vojno službo ter žene, ki so se poročile za časa vojske, ne dobijo vzdrževalne podpore. Napraviti je treba prošnjo in jo utemeljiti. Vzamimo slučaj: Oče, ki je bil vpoklican k vojakom, je zaslužil na dan 5 K. Ako se je torej za njegovo ženo in 8 lastne otroke (stare pod 8 let) priznala podpora v skupnem znesku 1 K 92% v na dan, še imata tudi pastorka (otroci njegove žene, stari pod 8 let) pravico do podpore v skupnem znesku 77 v na dan. Na Štajerskem je namreč temeljna podporna višina na dan za osebo nad 8 let staro, 77 v, za otroka pod 8 leti pa samo 38% v.

Dosedaj so se komisije držale pravila, da podpora ne sme biti višja, kot je bil povprečni dnevni zaslužek vpoklicanega, oziroma ne sme presegati tiste svote, s katero je vpoklicani podpiral dotično osebo. Odslej bo v tem oziru drugače. Če je n. prim. mož poprej zaslužil na dan 4 K in je s tem preživljal sebe, svojo ženo, staro mater, 2 otroke nad 8 let stara in enega pod 8 leti ter dva pastorka, stara nad 8 let, imajo ti po novih določilih pravico do podpore v skupnem znesku 5 K 20% v na dan. Komisijam se je namreč naročilo, naj upoštevajo, da bi mož sedaj, ko so delavske moči dražje, gotovo mnogo več zaslužil kot tedaj, ko je odrinil v črnovojniško službo. Radi tega naj družine, katere mislijo, da jim gre višja podpora, kot jo v resnici dobivajo, napravijo naknadne prošnje, v katerih se seveda mora pojasniti, da je dosedanja podpora iz tega ali drugega vzroka prenizka.

Važno je pri sestavljanju prošnje tudi to, da se preceni, kolikovo je n. pr. bilo vredno delo posestnika ali viničarja, ki sicer ni imel dnevnega zaslužka v denarju, a je s svojim delom preživljal celo družino in še plačeval davek in obresti od dolgova. Župan namreč mora v prošnjo (tiskano polo) zapisati v razpredelek „Dnevni zaslužek“, koliko je vpoklicanec na dan zaslužil. Krivo se ravna, ako se tukaj ne zapiše nobena svota. Najboljše je, da se vrednost dela dotičnega preceni in vpiše, da je zaslužil dnevno 3 K, 4 K, ali kakor pač sploh žena ali župan spoznata za pravilno. Če se pa ne zapiše nobena svota, komisije navadno prošnje odbijejo. Seveda se mora pristaviti, da si je označeno svoto zaslužil mož ali sin na dan pri domačem delu.

Posebne važnosti je tudi to, da morajo dobivati otroci in žena odslej popolno vzdrževalnino in še poleg tega popolnoma najemnino za stanovanje. Dosedaj se je navadno priznalo le polovico najemnine. Priboljški glede podpor pa se ne dajejo nazaj, ampak le od dneva, ko se je vložila nova prošnja. Dosedaj se je tudi mnogokrat zgodilo, da je n. pr. žena ali kak drugi član družine imela kak začasni zaslužek, n. pr. v poletju pri nujnem poljskem delu pri sedu. Zavistne osele so takoj take slučaje naznanile, žandarmerija je preiskovala in v mnogih slučajih se je podpora — odtegnila. Odslej pa se taki prehodni zaslužki ne upoštevajo in komisije morajo take zavistne ovadbe vreči v koš.

Italijansko bojišče.

Italijani veliko govorijo o novi ofenzivi Mago-še je že, da se odločijo za eno ofenzivo še pred veliko splošno spomladno ofenzivo, za katero se pripravljata ves četverposporazum; kajti dne 1. marca se otvori zopet italijanski državni zbor in ob tem času je treba boj, da se poslanci zazibljejo v upanje na skorajšnji zmago. Za decembersko državnozbornsko zborovanje je hotel Kadorna priboriti Gorico. Spedletelo mu je. Sedaj je previdnejši in ne pove, kaj be cilj njegove ofenzive.

Na Primorskem je nastopilo dne 9. t. m. južno vreme, takozvani široko. Mrzel dež pada, zraven pa vedno veter. Navadno traja v teh krajih široko skozi tri tedne. V tem času ob soški fronti med Plavami in Tržičem ni pričakovati večjih dogodkov. Kadorna bi torej s svojo ofenzivo šele zadnje dni meseca februarja pričel, ako si sploh se ne premisli.

Široko je tudi za naše vojaštvo neljub. Strelski jarki in kritja so neprestano mokra. Vreme

je mrzlo. Kuriti se po dnevu ne sme, ker se z dimom izdajo kritja. Kjer se dobi oglje, je sicer boljše, toda mokrota se ne da izsušiti. Zraven gre široko hudo na živce in stori človeka nemirnega. Naš položaj pa je vendar toliko boljši, ker smo večinoma na pečinih. Italijane ne obiskuje samo mráz in dež, ampak tudi voda se zbira v njihovih jarkih.

Napad naših zrakoplovcev na italijanska mesta.

V ponedeljek, dne 14. febr., je 11 naših zrakoplovov metalo bombe na gornjeitalijanska mesta Milan, Monza, Greco, Turro Milanese, Treviglio, Bergamo, Brescia in Schio. Nad Milanom so zrakoplovi zjutraj ob 9. uri krožili cele pol ure, dasiravno so jih od vseh strani silovito obstreljevali. Sovražni zrakoplovi so skušali v zračnem boju naše napasti, a so bili pregnani. V Milanu so napravile bombe ogromno škodo. Velik del mesta ob kolodvoru je porušen. Na tovrstnem kolodvoru so bombe vse naprave grozno opustošile. Po dosežanih poročilih je ubitih samo v Milanu 12, ranjenih pa nad 100 oseb. Tudi v drugih mestih je škoda in število žrtev precej veliko. Avstrijski zrakoplovi so isti dan popoldne ob 4. uri že zopet pripluli nad Milan in z uspehom metali bombe. Po 68 letih je od časa, ko so Radeckijeve čete metale bombe na Milan, zopet priletela prva avstrijska bomba na to mesto.

Zračni napad na italijansko obal.

Dne 12. febr. so napadli avstrijski zrakoplovi na treh mestih italijansko izhodno morskobal. V mestu Ravenni (vštric Pole) so porušili dve skladišči na kolodvoru, hudo poškodovali kolodvorsko poslopje ter dve tovarni, v Kodigori in Kavaneli v Benečiji so pa poškodovali odnotne vodne naprave-sesalke. Ubityh je bilo vavsem 15 oseb, povzročena škoda pa znaša 3 milijone lir.

Na gori Rombon gremo naprej.

Nad Bovecem je ob gorisko-koroški-italijanski meji 2240 m visoka gora Rombon, za katero se vrši že delj časa hud boj. Naši imajo zaseden vrh in še glavni del gorskega pobočja. Italijanske postojanke pa so na severozahodni strani trga Bovec (ki se je žal v italijanskih rokah) ob vznožju Rombona. Te postojanke, ki so posebno zavoljo nadaljnega prodiranja proti italijanskim glavnim okopom zelo važne, so naši v soboto, dne 12. februarja, iztrgali Italijanom iz rok. Pri tem so naši junaki ujeli 73 Italijanov in uplenili tri strojne puške. Pridobitev teh postojank je velevažna, ker iz njih naši sedaj popolnoma obvladajo sovražne postojanke v bovški kotlini. Iz Boveca spravlja Italijani čez prelaz na zahodni strani trga živila in štelivo na svoje višinske postojanke pri Rablju in Predilu (na Koroškem). Če bodo torej naši šli še delj naprej, se Italijani na koroški meji pri Rablju in Predilu ne bodo mogli dolgo držati.

Radi tega napenjaajo Italijani vse svoje moči, da bi svoje postojanke na Rombonu dobili zopet nazaj. Italijanski napadi se dan za dnevom ponavljajo z veliko srčnostjo, a zaman. In tudi ni čuda, da Lah ne more naprej, saj čuvajo Rombon slovenski domobranci-planinci!

Župnik — žrtev italijanske granate.

V petek, dne 11. febr., zvečer, je neka sovražna granata smrtno ranila v njegovem župnišču ori Sv. Luciji ob Soči župnika Fabiani-ja. Nezavestnega so prepeljali v bližnjo vojaško bolnišnico, a žalibog ni bilo več nobene rešitve. Se tisto noč je junak izdihnil svojo blago dušo. Župnik Fabiani ob času izbruha vojske ni hotel zapustiti svoje župnije, ampak je prostovoljno vstrajal med svojimi župljani tam doli v tako kruto in hudo obstreljevanju Sv. Luciji. Šel je junak za tolikimi junaki pot v boljši svet. Mnogi in mnogi so se čudili, celo častniki, da je župnik Fabiani tako junaško vstrajal med svojimi občini. Toliko in toliko mescev že sipajo laški topovi svoje razdejujoče krogle na prijazno Sv. Lucijo, a on je le vstrajal med župljani, kakor angeljski dobri pastir, ki da življenje za svojo čredo. Župnik Fabiani je rekel večkrat: „Dokler so ljudje tu, ostanem tudi še jaz: ljudi ne pustim samih.“ Svojim ljudem je ostal zvest do smrti. Razbilo mu je cerkev, priredil je farovž za cerkev. Dal je svojo klet Svetolucijanom na razpolago, da so se zatekali ubogi vaščani pred smrtonosnimi granatami v njo. Poškodovano mu je večkrat stanovanje, a on je ostal, vstrajal v sovražnem ognju, in sedaj padel kot prostovoljec-junak. Po vzoru svojega božanskega Učitelja je položil svoje življenje na žrtvenik ljubezni do bližnjega. Ravno pred par dne-

vi je pravil g. B., ki je pred kratkim obiskal pokojnega, nekemu poročevalcu, da bo dobil župnik Fabiani vojaško odlikovanje za svojo hrabrost. No, prej kot od svetne oblasti ga je sedaj gotovo prejel tam gori nad zvezdami od Vsemogočnega.

Major Turudija - podpolkovnik.

Major Stanislav Turudija, častnik hrabrega 22. dalmatinskega pešpolka, je bil v priznanje svojih izrednih zaslug na bojišču povišan v podpolkovnika. Major Turudija velja med hrvaškimi častniki kakor nekaka bajna oseba, drzna in pogumna do skrajnosti, a za sovražne krogle nedotakljiva. O njem in o njegovem junaštvu se pojejo pesmi in pripovedujejo skrivnostne pravljice o njegovi zvezi z višjimi močmi, ki ga varujejo pred sovražnikom vsega zlega.

Nemčija bo zgradila Gorico.

Ker sta sklenili mesti Dunaj in Budimpešta, da bosta zgradili s pomočjo zbirke po vsej Avstriji porušena sela v izhodnem delu Prusije, so sklenili sedaj v Nemčiji, da bo po vojski Nemčija zgradila porušeno Gorico. Seveda so to le neobvezne govornice, na katero se vsaj v polni meri ne sme prav nihče zanesti.

17.000 socialistov padlo.

Iz Curila se poroča, da je od 83.000 članov italijanskih socialističnih organizacij do 1. jan. 1916 padlo že 17.000. Ranjeni in bolani niso všteti, ampak samo mrtvi.

Eden Slovenec proti Šestim Italijanom.

Gorjane Franc, doma iz Konjice, piše č. g. vikarju Jurharju od koroške meje:

Nekoč sem stal na straži. Bilo je ravno okrog polnoči. Mesec je blede svetil po golem skalovju. Bila je mirna noč; niti enega strela nisem slišal od nikoder. Mislim sem na svoje ljube domače. Mirno zrem po polentarskih gorah. Naenkrat zaslišim neki šum in neko praskanje po skalah prav blizu mene. Hitro pogledam iz svojega kritja-opazovališča in zagledam nekaj mož. Plazili so se po skalovju proti našim postojankam. Hitro pripravim puško za streljati in jih pustim prav blizu sebe. Tovarišem ob strani sem pa dal znamenje. Nato se jim prikažem in zakričim hitro: „Stoj! Kdo tukaj?“ — Ko so me zagledali, so se plaho pogovarjali, a nisem jih razumel. Vprašam jih po gestu. Vse tiho. Mogoče so vedeli, da jim teče zadnja ura. Začeli so se umikati. Bilo jih je šest, a jaz sem bil sam. Hoteli so iti po skalovju navzdol, a jaz pa sem začel naglo streljati in sem dal vsakemu po en strel. Menda ni ostal noben živ. Zadel sem vsakega. Tovariši bi mi bili pomagali, če bi bila sila. Polentarji so se kopicali navzdol po skalovju in mi lo javkanje sem slišal iz kraja, po katerem so se Lah valjali. Zadel sem prav lahko, ker niso bili daleč od mene, menda le do pet korakov. Prišli so po strmi, kameniti skali. Bil sem pohvaljen od našega gospoda stotnika.

Zdrav sem, hvala Bogu! Vsak dan se priporočam ljubemu angelu varihu. Nekoč sem stal na straži: bilo je ravno tudi okoli polnoči, ker ob 11. uri po noči prevzamem stražo in sem na straži do 1 ure po polnoči. Bil mi je dolgčas. Nad menoj so jednako merno tulile sovražne granate in treskale v skalovje. Pa pomagal sem si in sem si hitro pregnal dolgčas. Vzel sem iz žepa rožni venec in sem molil, in čas mi je minil in tako delam zmiraj.

Žalosten je od tukaj pogled na Sv. Višar-je. Kruti in hinavski polentar je razstrelil slavno slovensko romarsko cerkev, da je žalostno pogledati. Bog daj, da bi bilo vojne kmau konec. Vojne težave lahko prenašam, ker me vsaki teden obišče moj stari prijatelj „Slovenski Gospodar.“ To je veselje! Stariši, le naročite nam vojakom to izvrstno in lepo berilo. „Slovenski Gospodar“ nam je na krvavem bojišču vesela tolažba. Pozdrave iz visokih koroških gor. Gorjane Franc.

200 korakov pred italijanskimi postojankami.

Topničar Franc Svenšek od Sv. Trojice v Halozah nam piše s primorske fronte sledeče:

Pred kratkim sem bil prideljen k nekemu artilerijskemu opazovališču, ki se je nahajalo kakih 200 korakov pred italijanskimi postojankami. Po dnevu je bilo še precej mirno, a proti večeru pa se je vnel na obeh straneh precej močan artilerijski boj. Štutil sem, da sovražnik nekaj namerava in nisem se zmotil. Bilo je okoli 11. ure po noči, kar javijo naše straže: „Polentar nas hoče presenetiti z napadom!“ Po kratkem času se zasliši iz nasprotne strani „Avanti!“ Srdit boj se je pričel! Naše strojne puške so delovale, vsak posamezni je dobro meril, prepričan, da ne zadene napadno: topovi pa so izvrstno truhali polentarju železne drobece v obraz. To streljanje je trajalo poldrugo uro. Končno se je sovražnik z groznimi izgubami moral umakniti. Sedaj si že precej časa celi rane, katere smo mu tokrat prizadeli mi slovenski junaki tukaj ob obali snjega Jadranskega morja. Dokler bije živo srce v naših pr-

sih. Lah ne boteptal naše slovenske zemlje.

Vam pa, dragi rojaki in bralci tega časnika, pošiljamo vsi tukaj se nahajajoči Slovenci prav iskrene pozdrave!

Italijanske granate ne razpočijo.

Slovenski črnovojniki nam pišejo iz Pergine na južnem Tirolskem:

Polentarji so nam poslali dne 20. jan. dve granati 32 cm kalibra v našo postojanko, a v naše veselje se ni nobena razpočila. Granate so naši veščaki previdno izpraznili in prepeljali v Pergine, kjer se bodo postavile pred poštno poslopje v večni spomin. Granate sem osebno s svojim metrom zmeril. Od zunaj so dolge 120 cm, znotraj dolgost votline 82 cm, premer 16 cm ter so težke 320 kg. Najraje bi eno vzel seboj ob srečni vrnitvi v milo domovino in tla v Kozjem na trg postaviti za spomin, kakor imajo v Brežicah za spomin težko verigo iz stare zgodovine. Mi se le veselimo, da se polentarjem namen večkrat ponesreči. Milim slovenskoštajerskim rojakom iskrene pozdrave! Josip Gorišek, vodja; Martin Kink, A. Kolbl, Tomaž Stampar, F. Grubič, F. Župevc, Štef. Jurman, Avgust Fila, J. Štefur, Andrej Škerlec, Jakob Molan, Peter Senica, Ivan Fekonja, Fr. Dolamič, Kramberger in drugi slovenski črnovojniki.

Godovni dan na bojišču.

Z bojišča se nam dne 30. jan. piše:

Bilo je dne 28. januarja. S tovarišem se po kratkem spanju zbudiva. Rekel sem mu: „Vidiš, moj France, jutri je najin god, glej, da ga bova prav lepo slovesno obhajala. Upala sva, da bo dan bolj miren, pa sva se goljufala. Naši so namreč na desnem hribu ujeli več sto Lahov. To je bilo zjutraj, predno se je začelo daniti. Polentarja je to tako razkažilo, da je začel divjati na vse načine, metal je vse, kar je imel, pa mu ni nič pomagalo. Proti večeru mu je pa naša artilerija pomagala in so frčala polentarjeva kritja po zraku, da je bilo veselje. Boj je bil dokončan in nastala je tema. Noč je kmau minila. Vstal sem zopet v upanju, da bo danes bolj mirno, — ker je ravno moj god. In res je bil dan bolj miren, samo tupaťam se je razletela kakšna granata. Zbudil sem svojega tovariša, podala sva si roke in voščila drug drugemu še mnogo let. Opoldne sva si vzela priboljšek in vsak je imel malo svinjskega in sira za prigriznit. Drugo leto pa upam, da bo Bog dal, da obhajama najino godovanje doma. Vsem trojičkim faranom in cenjenim bralcem „Slovenskega Gospodarja“ mnogo iskrenih pozdravov! — Poddes. Franc Rozman od Sv. Trojice v Halozah in Franc Vertič iz Spuhlje pri Ptuj.

Albanija.

Vse je mislilo, da bomo prodirali pred Solunom, a v istini prodiramo v Albaniji, da očistimo albansko obal od Italijanov ter si osvojimo celo izhodno stran Jadranskega morja. Skupno z nami prodirajo Bolgari. Ali bodo Bolgari vsled tega hoteli imeti prosto pot na Jadransko morje ter si v to svrhu osvojiti južno Albanijo z Valono, nam je neznano. Gotovo je že to vprašanje med Sofijo, Dunajem in Berlinom razrešeno, kajti carja Ferdinanda niso spremljali samo zaradi lepšega ministrski predsednik Radoslavov ter generala Žekov in Savov. Odkar so se dovršili pogovori v nemškem in našem glavnem vojnem stanu, so Bolgari tudi kar hipoma začeli prodirati. Zasedli so Elbasan in Fieri ter stojijo sedaj v sredini med Valono in Dračem.

Katoliški in mohamedanski albanski rodovi se prostovoljno pridružujejo našim četam. Mi jih oborožujemo z orožjem, zaplenjenim na Črnigori. Naše izgube so malenkostne, skoro lahko rečemo, da še dosedaj nismo za Albanijo žrtvovali niti življenja. Naše čete stojijo pred Dračem.

Avstrijci zasedli Tirano in Bazar-Šjak.

Dne 9. febr. so avstrijske čete zasedle srednje-albansko mesto Tirano, kjer je „kraljeval“ znani pustolovec Esad-paša. Istega dne so se naši polastili tudi višin med krajema Preza in Bazar-Šjak. Tirana leži izhodno od Drača; Bazar-Šjak pa je oddaljen od Drača (severozahodno) samo 15 km.

Dne 11. febr. so italijanske čete skušale zahodno od Tirane zavzeti višinske postojanke, ki so jih naši dne 9. febr. zasedli. A že pri prvem večjem spopadu so bili Italijani vrženi nazaj.

Č od izhoda in severa obkoljen.

Avstrijske čete so obkolile Drač od vseh strani. Oddelek, ki je prodiral ob morskobali in je za-